

**Опорні моделі уроків-проектів
з української літератури в 10-11 класах**

**Ода життю або одужання
(за новелою М. Коцюбинського « Intermezzo»)**

Мета проекту:

навчальна – розкрити історію написання новели, особливості жанру і зміст твору, удосконалювати вміння логічно висловлювати думки, через доцільний підбір цитат донести красу мови твору, визначити проблематику новели, особливості її композиції, розкрити символічні образи й образотворчі засоби;

розвивальна – розвивати образне мислення, уміння сприймати художній текст у його єдності з життям;

виховна – виховувати в учнів бережне ставлення до природи рідного краю, естетичні почуття.

Очікувані результати: розвинена емоційність (уміння керувати емоціями); емоційне ставлення до життя (відчуття причетності, небайдужості, відчуття краси); уміння захищати себе.

Ключове питання: Як одужати і пробудитись від буденщини?

Тематичні питання:

1. Драма душі головного героя.
2. Образи-символи новели, їх роль.
3. Чим змийтий бруд з душі героя? І хто є лікарем?
4. Дослідити й накреслити лінію психологічних змін в душі ліричного героя.

Родинне щастя

(за повістю Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»)

Мета проекту:

навчальна – удосконалювати навички характеристики образів-персонажів;

розвивальна – розвивати уміння сприймати художній текст у його єдності з життям, висловлення власного ставлення до зображуваного;

виховна – формувати готовність до подружнього життя, здатність

долати життєві негаразди, акцентувати увагу учнів на визначенні сімейних цінностей.

Очікувані результати: усвідомлення моральних цінностей; взаємоповага між членами родини; вміння любити; повага до людей.

Ключове питання: У чому основа родинного благополуччя?

Тематичні питання:

- Етимологія слова «родина».
- Моральні цінності родини.
- Щастя й нещастя в сім'ї.
- Міцність родини – міцність країни.
- Соціологічне дослідження «Родина у твоєму житті».

Голосіння трембіт

над горами та долинами...

**Розкриття світогляду гуцулів повісті М.Коцюбинського
«Тіні забутих предків»**

Мета проекту:

навчальна – через обрядовість відстежити разом із учнями архаїчну систему поглядів гуцульського народу, що представлена на сторінках повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків»; удосконалювати вміння аналізувати позасюжетні компоненти композиції епічного твору.

розвивальна – розвивати навички пошуково-дослідницької, творчої роботи, сприяти розвитку самозаглиблення через вивчення традицій свого народу, психічних процесів та мовлення учнів;

виховна – виховувати допитливість, естетичні почуття, почуття патріотизму, укоріненого в тисячолітній культурі українського народу,

Актуальність проекту – формування інтересу до вивчення фольклору як складової частини національної культури.

Очікувані результати: оптимістичне ставлення до життя (віра у власні сили, потенційні можливості);
здатність бути реалістом;
розвиток фантазії.

Ключове питання: Що чи хто є тінями забутих предків?

Тематичні питання:

1. Духовне і фізичне в людині.
2. Що страшніше : фантастика чи реальність?
3. Взаємодія людини і природи в повісті
4. Погляди на навколишній світ через призму фольклорної обрядовості.
5. Сила, що дає наснагу до життя.

Спів щастю та життю
(Леся Українка. Драма-феєрія “Лісова пісня”)

Мета проекту:

навчальна - удосконалювати навички комплексного аналізу ліро-епічного твору; формувати здатність учнів свідомо ставитися до життя, поняття про моральні способи досягнення успіху в житті;

розвивальна — сприяти розвитку духовності учнів; розвивати психічні процеси та мовлення учнів;

виховна — виховувати бажання духовно збагачуватися; залучати учнів до загальнолюдських цінностей;

Очікувані результати: свідоме ставлення до життя (розважливість у вчинках, поміркованість у прийнятті рішень, у виборі шляхів власного розвитку);

прагнення до духовного збагачення;

уміння узгоджувати бажання з обов’язками.

Ключове питання: Що є найбільшим щастям для людської душі?

Тематичні питання: 1. Які цінності утверджує образ Мавки?

2. Чому в поетичній натурі Лукаша гине все прекрасне?

3. Світ матеріального та духовного.

4. Драма й сучасність.

Кожен крок гріховний штовхає до безодні
(за повістю О.Кобилянської «Земля»)

Мета проекту:

навчальна — на основі психологічних досліджень з’ясувати причини трагедії в родині Федорчуків, удосконалювати навички характеристики

образів-персонажів епічних творів, поглиблювати вміння коментувати, аналізувати художній текст, проводити аналогії, давати оцінку явищам життя й літератури;

розвивальна – розвивати навички виділення причинно-наслідкових зв'язків, головного та деталей, узагальнення та висновків;

виховна – виховувати високі моральні якості, що ґрунтуються на основних біблійних заповідях, несприйняття зла, насильства, жорстокості, почуття гуманізму, естетичний смак.

Очікувані результати: свідоме ставлення до життя (розважливість у вчинках, поміркованість у прийнятті рішень, у виборі шляхів власного розвитку); дотримання моральних людських цінностей.

Ключове питання: Лише одна деталь сумна
Тривожить Сина:
Не вигнана Його війна
З ім'ям Людина.

Як можна зупинити «війну-боротьбу» у власній душі?

Тематичні питання:

- 1.«Теологи». Перші гріхи людини, їх наслідки для людства.
2. «Літературознавці». Земля – божество людське, що родить, дарує і навіть карає.
3. «Текстологи». Гріхопадіння Сави. (Порушення Заповідей Господніх)
4. «Психологи». «Доля людини – в характері її» (О.Кобилянська)
Типи характерів двох братів.
5. «Критики». Докори сумління. Хто із персонажів їх відчуває?

“ В Україну линуть журавлі...”

**Відтворення трагедії переселення галицьких селян до Канади
у новелі В.Стефаника “Камінний хрест”.**

Мета проекту:

навчальна – на основі досліджень з'ясувати психологію галицького селянина, причини еміграції українців і в часи Стефаника, і сьогодні, поглиблювати вміння коментувати, аналізувати художній текст, проводити аналогії, давати оцінку явищам життя;

розвивальна – розвивати навички виділення причинно-наслідкових зв'язків, головного та деталей, узагальнення та висновків;

виховна – виховувати в учнів інтерес до історії України, увагу до художньої деталі; через осмислення твору поглиблювати в учнів почуття патріотизму, любові до України, її народу, гордості за свою державу, прагнення до відродження її, вселяти в юні душі віру у краще майбутнє держави.

Очікувані результати: утвердити думку про те, що рідний край для людини – це її життя, рідна земля – мати; віра в краще майбутнє держави.

Ключове питання: **Яка ж сила примусила розійтися
наш український народ по світу?**

Тематичні питання:

1. «Історики» Чи характерний для нашого етносу потяг до мандрів-переселень?
2. «Біографи» Поява теми еміграції у Стефаника.
3. «Філософи» Який психологічний злам переживав селянин, продаючи землю?
4. «Аналітики» Сучасний біль.

«У пошуках правди йдемо за Мойсеєм».

Філософське осмислення поеми І.Франка “Мойсей”.

Сила образів та різноманітність проблематики твору

Мета проекту:

навчальна – через розкриття алегоричності образів висвітлити проблематику твору, актуальність її в наш час;
поглибити навички роботи з текстом художнього твору;

розвивальна – розвивати уміння працювати в групах,
синтезувати досліджене і робити висновки у різних видах презентації;

виховна – виховувати волелюбність, громадянську активність,
почуття людської гідності та національної свідомості.

Очікувані результати: усвідомлення моральних цінностей та цінності свободи; громадянська свідомість; самовизначення; патріотизм.

Ключове питання: Як жити українцям?
Якими шляхами йти?
Яким вождям довіряти свою долю?

Тематичні питання:

1. «Дослідники особистості»
Що єднає образ Мойсея та автора поеми?
2. «Психологи»
Чому Мойсей – людина одержима, сильна духом – піддався сумнівам?
(Розкриття внутрішнього світу Франкового героя)
3. «Шукачі праведного шляху»
Яким ви бачите шлях Мойсеєвого народу?
4. «Експерти» У пошуках правди йдемо за Мойсеєм.

"Відкрий свої почуття"

П.Тичина, В.Сосюра, М.Рильський. Поезії

Мета проекту: формувати бажання розвивати чуттєву сферу; вміння емоційно ставитися до життя; вміння захищати себе від байдужості, зла, потворства; вміння знаходити баланс між чуттєвістю й прагматичністю; розвивати психічні процеси та мовлення учнів; удосконалювати навички аналізу ліричних творів.

Очікувані результати: розвинена емоційність (уміння керувати емоціями, відчувати красу);
емоційне ставлення до життя (відчуття причетності, небайдужості, відчуття краси);
уміння захищати себе; чутливість; здатність до емпатії.

Ключове питання: Почуття - це слабкість чи сила?

- Тематичні питання:**
1. "Плюси" емоційності.
 2. "Мінуси" чуттєвості.
 3. Почуття і прагматичність.
 4. Чутливість.

"Посміятися з себе"
М.Куліш. П'єса "Мина мазайло"

Мета проекту: формувати здатність до самоіндифікації;
виховувати прагнення до самовдосконалення, почуття гумору;
розвивати психічні процеси та мовлення учнів;
удосконалювати вміння комплексно аналізувати драматичні твори.

Очікувані результати: здатність до самоіндифікації (знання себе самого, розпізнавання власних нахилів, здібностей, уподобань, недоліків);
прагнення до самовдосконалення;
почуття гумору;
розбірливість;
доброзичливість.

Ключове питання: *У чому користь сміху з себе?*

Тематичні питання: 1. Із тебе посміялися.
2. Ти посміявся з когось.
3. Користь сміху.
4. Шлях до самовдосконалення.

"Бути щасливим"
І. Багряний. Роман "Тигролови"

Мета проекту: виховувати волю, вільнолюбство, адаптивні якості;
формувати здатність жертвувати собою заради інших; здатність протистояти труднощам; здатність до стратегічного мислення;
формувати й виховувати цілісну особистість; розвивати психічні процеси та мовлення учнів; удосконалювати навички комплексного аналізу роману як епічного жанру; навички аналізу образу-персонажу.

Очікувані результати: формування людських цінностей:

вільнолюбство (усвідомлення цінності свободи); адаптивні якості (уміння пристосовуватися до обставин, що змінюються, до оточення; гнучкість); жертівність (здатність поступатися власним інтересами, приносити користь); мужність; терпіння; стійкість; уміння ризикувати; цілісна особистість (сукупність сформованих якостей характеру, емоційно-вольової сфери, діяльнісних характеристик тощо); стратегічне мислення (прогностичне мислення, уміння передбачати можливі наслідки, будувати плани на далеку перспективу, передбачати можливі ускладнення).

Ключове питання: Як стати щасливим?

Тематичні питання:

1. Свобода волі.
2. Людина і її оточення.
3. Жертівність.
4. Випробування.
5. Хто не ризикує, той не п'є шампанського!
6. Цілісність особистості.
7. Усе відносно.
8. Memento mori (Пам'ятай про смерть).

Українське шістдесятництво - "задушене відродження"

Мета проекту: навчити одинадцятикласників характеризувати один із найяскравіших етапів літературного процесу ХХ століття в контексті суспільного розвитку;
з'ясувати соціальні, психологічні та політичні витоки національно-визвольного руху 60-80 років і місце в нього діячів культури;
розкрити соціальний зміст загальнолюдських цінностей в літературі цього періоду;
розвивати вміння учнів пов'язувати літературний процес з історичними умовами;

удосконалювати вміння працювати в групах, синтезувати досліджене і робити висновки у різних видах презентації;
виховувати волелюбність, громадянську активність, почуття людської гідності та національної свідомості/

Ключове питання: Чи варто присвячувати життя пошукам правди?

Тематичні питання:

1. "Історики". Яка доба породжує велетнів свого часу?
2. "Мистецтвознавці". Мистецтво відображає чи змінює життя?
3. "Літературознавство". Чому для влади в тоталітарній державі представники шістдесятництва з книгою в руках були страшніші ніж зі зброєю?